

звинуватити себе. Вони показують покірне, адаптивне і самозречене ставлення. Їх вина часто компенсується визначеною ними самими мірою покарання, або прийняттям добровільно соціального покарання чи обмеження. У активній формі почуття провини заперечується і передається іншим.

6. Едипальний конфлікт. Потреба звертати на себе увагу і визнання, прагнення демонструвати себе іншим, бути оціненим іншими і формувати ніжно-еротичний контакт, що забезпечує задоволення. У пасивній формі проявляється у людині, якщо вона не демонструє свою статеву належність, ніби приховує її: тримаються позадку, поступаються, подавляють свою привабливість, бажання конкуренції, демонструють страх до життя із специфічними для статі особливостями; проте інтерес до цих тем є, що проявляється у помилках (обмовках), у певній поведінці, засудженні інших. Активна форма проявляється у недоречному еротизмі, провокативній поведінці, за допомогою яких людина намагається бути у центрі уваги.

7. Конфлікт ідентичності. Під «Я» ми розуміємо повноту і диференціацію образів себе. Конфлікти виникають від протиріч у само презентаціях, пов'язаних з почуттям небезпеки і незадоволення. У пасивній формі проявляються у хронічному переживанні недостатності ідентичності «хто я насправді?», «до чого я належу?». Повна відсутність ідентичності, розчинення у певній суспільній групі. У активній формі проявляється у постійних спробах перебороти нестачу базової ідентичності шляхом компенсації – складання фантастичної сімейної саги, генеалогії, або запозичення ідентичностей, а також, неординарна професійна або інша ідентичність.

Слід зазначити, що конфлікти є не єдиним чинником, що впливає на діагностику та планування терапії у роботі з залежною поведінкою особистості. Відповідно ОПД-2, іншими чинниками є досвід захворювання, перебіг міжособистісних стосунків людини, її структурні особистості та стан психічного і психосоматичного здоров'я. Залежна поведінка може бути як спричиненою названими факторами, так і бути їх наслідком. Діагностика та планування терапії за ОПД-2 покликана надати можливість максимально всебічно дослідити причинно-наслідкові зв'язки залежної поведінки та розробити програму роботи з нею, беручи до уваги індивідуальні особливості конкретної людини.

ЖАРУК І. В., здобувач кафедри психології та педагогіки, НаУКМА (Київ)

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ-КОНФЛІКТОЛОГІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

Наразі у сучасних ЗВО суттєво змінюється уявлення про характер взаємовідносин між учасниками навчально-виховного процесу. Стиль довіри, співтворчості, співпраці повинен стати провідною характеристикою відносин у процесі навчання. Різноманітним прошаркам сучасного суспільства та галузям виробництва потрібні спеціалісти, які вміють самостійно мислити, критично оцінювати різноманітні феномени, творчо діяти [3].

Із другої половини ХХ ст. сформувалася тенденція сутність, якої полягає у тому, що обсяг, глибина, ускладнена структура наукових знань перевищує критичний рівень сприйняття студентами. Іншими словами, тепер постійно існує суперечність між тим обсягом отриманих знань, сформованими вміннями, навичками, професійними компетентностями (ЗУНК) [1; 5] майбутнього фахівця та швидкістю розвитку інформаційного суспільства. ЗУНК не повинні морально застарівати під час навчання, чи за той термін, коли молодий фахівець у процесі власної професійної діяльності «відбі'є» кошти, які було витрачено на його освіту.

На думку Ф. Кумбса, в світовій системі освіти відбувається криза, суть якої полягає у розриві між знаннями, вміннями, навичками тих, хто вчиться, і мінливими вимогами реального життя [4]. Зазначена вище провідна суперечність й освіти криза породила нові підходи до освіти. Підґрунтям цих підходів можна вважати ідеї американського філософа та педагога Дж. Дьюї, який писав, що треба вчити різними способами мислення, розвивати творчі здібності (вміння застосовувати ЗУН не тільки в стандартних, але й в нестандартних ситуаціях, вміння самостійно бачити та вирішувати проблеми, формулюючи завдання, знаходити нові способи їхнього вирішення), підвищувати рівень професійної досконалості у здійсненні потрібної діяльності в будь-яких життєвих та професійних ситуаціях [3].

Творчість та нове знання, що можуть бути реалізовані на практиці майбутніми фахівцями, повинні стати нормою навчально-виховного процесу у ЗВО. Досягти цю мету можливо лише, спираючись на сучасні інноваційні педагогічні технології. У США широко відома сучасна інноваційна педагогічна технологія: кооперування навчання. Існують різновиди цієї педтехнології: 1) навчаємося разом (Learning Together); 2) підтримка індивідуального навчання з боку команди (Student Team Learning); 3) «зиг-заг-1» або «пилка-1» (Jigsaw-1); 4) «зиг-заг-2» або «пилка-2» (Jigsaw-2); 5) самоорганізація дослідної роботи студентів у групах (Group Investigation). Ми можемо розглянути лише один із різновидів цієї педтехнології.

Педтехнологію навчаємося разом (Learning Together) було розроблено в 1987 р в Університеті штату Міннесота (США) Роджером і Девідом Джонсонами. Розвивальна мета заняття за цією педтехнологією полягає в тому, щоб кожен/кожна, хто вчиться, формували власні ЗУН у процесі спільної навчально-пізнавальної діяльності. Перший крок: навчальна група розбивається на підгрупи (команди) по 5-7 осіб. Другий крок: кожна із таких команд отримує одне конкретне завдання, яке є частиною загального завдання на певне заняття. Третій крок: оцінювання діяльності команди залежить від оцінки досягнень кожного члена. На нашу думку, складність упровадження цієї педтехнології полягає у тому, що викладачу слід приділяти особливу увагу питанню комплектації команд, враховуючи при цьому психологічні особливості (рівень навчаності, індивідуальну сумісність, темпераменти, лідерські якості та т. і.); завдання для команд треба формулювати більш-менш однакові за складністю та за обсягом; у процесі навчання виконувати функції модератора (залучати до

активної роботи кожного члена команд); слідкувати за тим, щоб у результаті спільної діяльності команд досягалося вирішення загального завдання. Складності виникають й при контролі (перевірці, оцінці, облікові) ЗУНів тих, хто вчиться. Відповідно ця педтехнологія потребує ще аналізу й адаптації у вітчизняних ЗВО.

Висновки. На ринкові освітніх послуг майже всі ЗВО сьогодні працюють в умовах конкуренції, яка невпинно зростає. Щоб «триматися на плаву» вітчизняні ЗВО повинні враховувати інформаційні, ціннісні, культурні, виховні, компетентнісні потреби вітчизняного суспільства. Для цього слід запроваджувати сучасні інноваційні педагогічні технології взагалі та у професійній підготовці майбутніх фахівців, які будуть брати участь у процесі вирішення різноманітних конфліктів, конкретно. Широке використання передового зарубіжного педагогічного досвіду – запорука ефективної та якісної професійної підготовки таких майбутніх фахівців у вітчизняних ЗВО.

Література

1. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування / Н. М. Бібік Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. – Київ : К. І. С., 2004. – С. 47-52.
2. Дьюи Д. Школа и общество / Д. Дьюи; пер. с англ. Г. А. Лучинского. – Москва : Работник просвещения, 1925. – 127 с.
3. Закон України «Про вищу освіту» (2014) / [Електронний ресурс]. □ Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2984-14> □ Назва з екрана.
4. Кумбс Ф. Г. Кризис образования в современном мире: системный анализ / Ф. Г. Кумбс; пер. с англ. С. Л. Володиной и др.; под ред. Г. Е. Скорого. – Москва : Прогресс, 1970. – 245 с.
5. Зимняя И. Ключевые компетентности – новая парадигма результата образования / И. Зимняя // Дайджест педагогических идей и технологий. – 2004. – № 1–2. – С. 11–14.

КИСЕЛЬОВА Т., доцент кафедри приватного права, НаУКМА (Київ)

ДІАЛОГИ НА РІВНІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ: ОПИТУВАННЯ УЧАСНИКІВ ДІАЛОГІВ

Опитування учасників діалогів було проведено в період з березня по травень 2018 року Центром дослідження медіації та діалогу Національного університету «Києво-Могилянська академія».

В опитуванні взяли участь 109 респондентів – учасників діалогових зустрічей за виключенням фасилітаторів і організаторів – з 17 областей України. Респонденти надали інформацію про 157 діалогових заходів, які проводились 66 різними організаціями в Україні, а також за її межами із залученням учасників з України, в період з першого кварталу 2014 року по перший квартал 2018 року.